

The psychological lived experiences of individuals with PTSD in narrating their lives during the sacred defense era based on genette's theory

Banafshe Bojnordi¹, Vajihe Torkamani Baranduzi², Naemeh Kia Lashki³, Koros Karim Pasandi⁴

1. Ph.D Candidate in Persian Language and Literature, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran. E-mail: bojnordi.b@iauc.ac.ir

2. Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran. E-mail: v.torkamani@iauc.ac.ir

3. Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran. E-mail: Naemekialashki11@iauc.ac.ir

4. Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran. E-mail: karimpasandi@iauc.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:
Received 21 April 2025
Received in revised form
18 May 2025
Accepted 24 June 2025
Published Online 22
December 2025

Keywords:
psychological lived
experiences,
PTSD,
narratology,
sacred defense,
genette's theory,
focalization,
trauma

ABSTRACT

Background: The psychological lived experiences of individuals with Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD) stemming from the Sacred Defense (Iran-Iraq War) era are invaluable resources for a profound understanding of the psychological and social impacts of war. Analyzing the narrative structure of these experiences using the theoretical tools of Gérard Genette's narratology, particularly key concepts such as focalization, voice, and narrative time, enables the decoding of how trauma is represented and the processes of meaning-making.

Aims: The present study aimed to conduct a narratological analysis of the lived experiences of individuals with PTSD from the Sacred Defense era based on Genette's theoretical framework, in order to understand the structure and functions of their narratives.

Methods: This study, from a paradigmatic perspective, is a qualitative investigation with a descriptive-analytical design, conducted to achieve a deep understanding of the lived experiences of individuals with PTSD from the Sacred Defense era. Data were collected through in-depth, semi-structured interviews using purposive, criterion-based sampling. The sampling process continued until theoretical saturation of the data was achieved. Interviews were recorded, transcribed verbatim, and analyzed using Gérard Genette's theoretical framework. This analysis focused on the components of focalization, voice, and narrative time, aiming to understand how traumatic experiences and the meaning-making of war are represented within the narrative structure. In addition to interviews, library studies and documentary analysis were employed to establish theoretical foundations and interpret the data.

Results: The findings from the narrative analysis of in-depth interviews with individuals with PTSD, utilizing Genette's framework, indicated that the narrative structure of traumatic experiences from the Sacred Defense reflects meaningful patterns across the three domains of voice, time, and mood (focalization). In all narratives, a homodiegetic narrator and an intradiegetic level were predominant, emphasizing the authenticity of personal experience. Narrative time was characterized by the intertwining of past and present through anachrony and analepses (flashbacks), indicating the persistent presence of traumatic memories. Mood or focalization was primarily internal and variable between past and present perspectives, reflecting the process of re-evaluation and meaning-making. Furthermore, PTSD symptoms such as intrusive memories, avoidance, negative alterations in cognition and mood, and hyperarousal were reflected in the narrative structure.

Conclusion: The results suggest that Genette's theory provides an effective framework for the structural analysis of traumatic narratives. The manner in which narrative elements, particularly focalization and time management, are employed in the lived experiences of individuals with PTSD indicates their efforts to understand, recount, and impart meaning to the severe experiences of war and its consequences. The structure of these narratives, in addition to conveying experiential content and individual perspectives, contributes to a deeper understanding of the psychological mechanisms of coping with trauma and the role of narrative in the healing process.

Citation: Bojnordi, B., Torkamani Baranduzi, V., Kia Lashki, N., & Karim Pasandi, K. (2025). The psychological lived experiences of individuals with PTSD in narrating their lives during the sacred defense era based on genette's theory. *Journal of Psychological Science*, 24(154), 155-166. [10.52547/JPS.24.154.155](https://doi.org/10.52547/JPS.24.154.155)

Journal of Psychological Science, Vol. 24, No. 154, 2025

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.24.154.155](https://doi.org/10.52547/JPS.24.154.155)

✉ **Corresponding Author:** Vajihe Torkamani Baranduzi, Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran.

E-mail: v.torkamani@iauc.ac.ir, Tel: (+98) 9197209377

Extended Abstract

Introduction

Profound and enduring psychological experiences resulting from calamitous events, particularly war, are a central theme in human studies (Maldon et al., 2019), and the life narratives of individuals who have undergone these experiences provide a vital window for understanding their complexities (Finley & De la Cruz, 2023). The “Sacred Defense” era in Iran, in addition to its widespread impacts, left a deep psychological mark on individuals, especially those afflicted with Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD) (Mohseni Sani et al., 1403; Ali Pour et al., 1403; Kutegassner et al., 2021). The life narratives of these individuals, transcending mere recounting, represent an active process of meaning-making, identity reconstruction, and coping with psychological wounds (Sheridan & Karr, 2020), and are significant as living historical and psychological documents for understanding defense mechanisms and confronting trauma (Vispiv et al., 2025).

Deciphering these complex narratives necessitates precise analytical tools. Narratology, focusing on “narrative structure” and “how” experiences are narrated, offers powerful theoretical frameworks (Tinchova, 2023; Harding, 2021; Dini et al., 2019). Within this field, Gérard Genette’s theories, particularly the key concept of “focalization,” provide a precise instrument for analyzing how the flow of narrative information is regulated through a specific “perspective” (Tajik et al., 2025; Stanby, 2016; Karimi Fard & Takhti, 1402). Focalization gains heightened importance in analyzing the lived experiences of individuals with PTSD, as their specific psychological state influences how past experiences are “seen” and “represented,” and can reveal how the narrator’s worldview (potentially altered by trauma) is interwoven into the narrative structure (Didipo, 2019; De Freitas Lima et al., 2023; Dassmour et al., 2022; Muller, 2024).

Despite previous research employing narratological analysis of Sacred Defense works based on Genette’s theory (Hassanzadeh Mirali & Sheshtomadi, 1391; Shadman, 1400; Hosseini EshaghAbadi et al., 1400; Zare et al., 1397; Sadri et al., 1401), a discernible gap

exists in the systematic analysis of the psychological lived experiences of individuals specifically struggling with PTSD resulting from the Sacred Defense, utilizing Genette’s precise framework and focusing on how psychological processes are reflected in narrative structures, particularly “focalization.” Most existing research has concentrated on content or purely psychological approaches. Accordingly, the central research question of the present study is: How are the psychological lived experiences of individuals with Post-Traumatic Stress Disorder in their life narratives of the Sacred Defense era structured, based on Genette’s theory?

Method

The present study is a qualitative investigation employing an interpretive paradigm, aimed at achieving a profound understanding of the lived psychological experiences of individuals with PTSD from the Sacred Defense era, utilizing a descriptive-analytical design. This research relies on the collection and analysis of first-hand data derived from individuals’ lived experiences. The target population comprised individuals with direct war experience and a formal PTSD diagnosis, with sampling conducted purposively based on criteria (including war experience, PTSD diagnosis, and willingness/ability to narrate) until theoretical saturation of the data was achieved.

The primary data collection instrument was the in-depth, semi-structured interview, which facilitated a profound exploration of unique experiences and allowed participants to narrate freely, while being generally guided by the research objectives and Genette’s theory. Following informed consent, interviews were recorded and meticulously transcribed verbatim. Furthermore, library studies and documentary analysis were employed to establish the theoretical foundations, review the literature, and aid in the analysis and interpretation of interview data.

Data analysis was conducted based on narrative analysis with a focus on Gérard Genette’s theoretical framework. Subsequent to transcription and careful reading of the narratives, key components of Genette’s theory—including “mood or focalization”

(analyzing narrative perspective and its types), “voice” (examining the narrator’s position, identity, and relation to the story), and “narrative time” (investigating the order, duration, and frequency of events)—were scrutinized. This analysis was interpretive in nature, aiming to understand how PTSD experiences and the meaning-making of war are represented within the narrative structure, with MAXQDA software utilized for data organization.

Results

The analysis of narratives from individuals with PTSD recounting their experiences of the Sacred Defense era, utilizing Genette’s framework, revealed significant structural patterns. Concerning “voice,” a predominance of homodiegetic narrators (the main character and direct experiencer) was observed, narrating from a first-person perspective at an intradiegetic level. This characteristic, while underscoring the authenticity of personal experience, imparted a thoroughly internal quality to the narratives and highlighted the centrality of war and PTSD experiences in the participants’ narrated autobiographies.

Regarding “narrative time,” the most salient feature was the extensive use of anachrony, particularly frequent analepses (flashbacks) to key and traumatic moments, indicating the persistent presence of the past and intrusive memories (a core PTSD symptom) in the narrators’ present. Narrative duration was also variable; traumatic moments were often recounted at a slow pace (scene or pause), whereas less significant periods or those prompting avoidance were narrated more rapidly (summary or ellipsis). Furthermore, the iterative frequency of certain specific traumatic events reflected rumination and attempts at processing them.

In the analysis of “mood or focalization,” the dominance of internal focalization, which limits information to the narrator’s perception and emotions, was evident, thereby emphasizing the subjective and individual experience of PTSD. Variable internal focalization was also frequently observed, indicating a process of re-evaluation and an endeavor to ascribe meaning to past experiences from a present-day perspective. Collectively, the findings demonstrated that the narrative structure, especially

the management of time and perspective, is profoundly influenced by trauma and has transformed into a tool for representing, processing, and attempting to lend coherence to that experience, such that PTSD symptoms like intrusive memories and avoidance are directly reflected in these structures.

Conclusion

The present research is presented with the aim of elucidating the narrative structure of the psychological lived experiences of individuals with PTSD from the Sacred Defense era, based on Gérard Genette’s theory, and its psychological and meaning-making functions. The research findings indicated that the narrative structure of these experiences, across the three components of voice, time, and focalization, reflects meaningful patterns that are congruent with the characteristics of PTSD and trauma meaning-making mechanisms. In the domain of voice, the predominance of the homodiegetic narrator and the intradiegetic level corroborates the emphasis on the authenticity and authority of personal experience in narrating trauma. As Sheridan and Karr (2020) note, life narrative is an active process for reconstructing individual identity and coping with psychological wounds, and the use of a first-person perspective and an intradiegetic level in these narratives underscores the importance of the subjective and internal dimension of lived experience. This finding aligns with the phenomenological approach in trauma-related research, which emphasizes prioritizing individual lived experience and understanding the world from their perspective (Finley & De la Cruz, 2023).

In the component of time, the intertwinement of past and present through anachrony and the predominance of analepses (flashbacks) were the most prominent features. This clearly reflects one of the primary symptoms of PTSD, namely intrusive memories and the persistent presence of the past in the present (Kutegassner et al., 2021). The use of anachrony, particularly flashbacks, not only indicates temporal disarray in the traumatic experience but also represents an unconscious attempt to review, process, and ascribe meaning to past events. The slowing of narrative pace in traumatic scenes and the rapid pace in less significant sections demonstrate that the

structure of narrative time is directly influenced by the emotional and psychological weight of the events. The repetition of specific traumatic events (iterative frequency) in some narratives can also signify rumination and an effort to understand and digest these events.

In the domain of mood or focalization, the dominance of internal focalization and its variability between past and present perspectives indicate the narratives' focus on the subjective and individual experience of trauma and the process of re-evaluation and meaning-making. In Genette's terms, focalization is a fundamental strategy through which the narrator shapes the audience's understanding of the story world (Dini et al., 2019). In the narratives of individuals with PTSD, internal focalization not only reveals the limited perspective resulting from trauma but also reflects the process of reinterpreting and attempting to reconcile with past experiences from a present-day viewpoint. The rarity of external focalization also underscores the profoundly personal and internal nature of trauma narration and can be linked to defense mechanisms such as emotional distancing or dissociation (Dassmour et al., 2022).

In sum, the findings of this research corroborate that the narrative structure of the lived experiences of individuals with PTSD is not merely a neutral scaffold for conveying information; rather, the structure itself, particularly in its employment of temporal and focalization elements, actively participates in the representation, processing, and attribution of meaning to the traumatic experience. These findings align with narratologists' emphasis on the importance of narrative structure (Harding, 2021) and demonstrate how narrative structures can reflect an individual's psychological state and meaning-making processes. The primary limitation of this study is its exclusive focus on the structural analysis of narratives and insufficient attention to narrative content and the socio-cultural contexts of the narratives. Future research could achieve a more comprehensive understanding of this phenomenon by combining qualitative and quantitative approaches, as

well as by examining the cultural and social factors influencing trauma narration. Furthermore, comparative studies of PTSD narratives across different cultures and war contexts could open new horizons in this field.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is derived from the first author's doctoral dissertation in Persian Language and Literature at Islamic Azad University, Chalous Branch. In the present research, ethical considerations such as informing participants about the research objectives, obtaining informed consent for participation, ensuring the confidentiality of participants' information, and maintaining privacy were observed.

Funding: No funding was received for conducting this study.

Authors' contribution: This article is extracted from the doctoral dissertation of the first author, under the supervision of the second author and the advisement of the third and fourth authors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: The authors of this article consider themselves to be grateful to all the people involved in this research.

تجارب زیسته روانشناختی افراد مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه در روایت زندگی خود در دوران دفاع مقدس بر اساس نظریه ژنت

بنفشه بجنوردی^۱، وحیبه ترکمانی باراندوزی^۲، نعیمه کیلاشکی^۳، کورس کریم‌پسندی^۴

۱. دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد، چالوس، ایران.
۲. استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد، چالوس، ایران.
۳. استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد، چالوس، ایران.
۴. استادیار، گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد، چالوس، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

زمینه: تجارب زیسته روانشناختی افراد مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه ناشی از دوران دفاع مقدس، منابع ارزشمندی برای درک عمیق تأثیرات روانشناختی و اجتماعی جنگ هستند. تحلیل ساختار روایی این تجارب با استفاده از ابزارهای نظریه روایت‌شناسی ژرار ژنت، به‌ویژه مفاهیم کلیدی چون کانون‌شدگی، صدا و زمان روایی، امکان رمزگشایی از نحوه بازنمایی تروما و فرآیندهای معناسازی را فراهم می‌آورد.

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر تحلیل روایت‌شناختی تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD از دوران دفاع مقدس براساس چارچوب نظری ژنت به‌منظور درک ساختار و کارکردهای روایت آن‌ها بود.

روش: پژوهش حاضر از منظر پارادایم، تحقیقی کیفی با طرح توصیفی-تحلیلی است که با هدف درک عمیق تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD از دوران دفاع مقدس انجام شده است. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌محور گردآوری شد. فرآیند نمونه‌گیری تا اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. مصاحبه‌ها ضبط، واژه‌به‌واژه پیاده‌سازی، و با استفاده از چارچوب نظری ژرار ژنت تحلیل شدند. این تحلیل بر مؤلفه‌های کانون‌شدگی، صدا، و زمان روایی تمرکز داشت و با هدف درک چگونگی بازنمایی تجارب تروماتیک و معناسازی از جنگ در ساختار روایت انجام گرفت. علاوه بر مصاحبه‌ها، مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی اسنادی برای تدوین مبانی نظری و تفسیر داده‌ها به کار رفت.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از تحلیل روایت‌های مصاحبه‌های عمیق با افراد مبتلا به PTSD با استفاده از چارچوب ژنت نشان داد که ساختار روایت تجارب تروماتیک دفاع مقدس الگوهای معناداری را در سه حوزه صدا، زمان و وجه بازتاب می‌دهد. در تمامی روایت‌ها، راوی هم‌داستان و سطح درون‌داستانی غالب بود که بر اصالت تجربه شخصی تأکید داشت. زمان روایی با درهم‌تنیدگی گذشته و حال از طریق زمان‌پریشی و بازگشت‌های زمانی مشخص شد؛ نشان‌دهنده حضور مداوم خاطرات تروماتیک. وجه یا کانون‌شدگی عمدتاً درونی و متغیر بین منظر گذشته و حال بود، که فرایند بازاندیشی و معناسازی را منعکس می‌کرد. علاوه بر این، علائم PTSD مانند خاطرات مزاحم، اجتناب، تغییرات منفی در شناخت و خلق، و برانگیختگی شدید در ساختار روایت بازتاب یافته بودند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاکی از آن است که نظریه ژنت چارچوبی کارآمد برای تحلیل ساختاری روایت‌های تروماتیک فراهم می‌کند. شیوه به‌کارگیری عناصر روایی، به‌ویژه کانون‌شدگی و مدیریت زمان، در تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD، نشان‌دهنده تلاش آن‌ها برای فهم، بازگو کردن و معنا بخشیدن به تجارب سهمگین جنگ و پیامدهای آن است. ساختار این روایت‌ها، علاوه بر انتقال محتوای تجربی و دیدگاه‌های فردی، به درک عمیق‌تری از سازوکارهای روانی مقابله با تروما و نقش روایت در فرآیند التیام کمک می‌کند.

استناد: بجنوردی، بنفشه؛ ترکمانی باراندوزی، وحیبه؛ کیلاشکی، نعیمه؛ و کریم‌پسندی، کورس (۱۴۰۴). تجارب زیسته روانشناختی افراد مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه در روایت زندگی خود در دوران دفاع مقدس بر اساس نظریه ژنت. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۵۴، ۱۶۶-۱۵۵.

DOI: [10.52547/JPS.24.154.155](https://doi.org/10.52547/JPS.24.154.155) ۱۴۰۴، شماره ۱۵۴، دوره ۲۴

مقدمه

تجارب روانشناختی عمیق و ماندگار ناشی از رویدادهای سهمگین، به ویژه جنگ، همواره موضوعی کانونی در مطالعات انسانی بوده است (مالدون و همکاران، ۲۰۱۹). در این میان، روایت‌های زندگی افرادی که این تجارب را از سر گذرانده‌اند، به مثابه پنجره‌ای حیاتی برای درک پیچیدگی‌های این تجارب و تأثیرات پایدار آن‌ها عمل می‌کنند (فینلی و دلا کرو، ۲۰۲۳). دوران هشت ساله دفاع مقدس در ایران، علاوه بر دگرگونی‌های کلان سیاسی و اجتماعی، ردپایی ژرف بر روان و زندگی میلیون‌ها ایرانی، به ویژه افرادی که به طور مستقیم درگیر آن بوده‌اند، بر جای گذاشت (محسنی ثانی و همکاران، ۱۴۰۳؛ علی پور و همکاران، ۱۴۰۳). به طور خاص، افراد مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه^۱ یکی از شایع‌ترین و ناتوان‌کننده‌ترین پیامدهای روانشناختی مواجهه با تروما (کوئگاسنر و همکاران، ۲۰۲۱) - حاملان روایت‌هایی منحصر به فرد از واقعیت جنگ و تأثیرات آن هستند. روایت‌های زندگی این افراد، صرفاً بازگویی خاطرات نیست، بلکه فرایندی فعالانه برای ساخت معنا، بازسازی هویت و کنار آمدن با زخم‌های روانی است (شریدان و کار، ۲۰۲۰) و از این رو، اسنادی زنده تاریخی، اجتماعی و روانشناختی برای فهم سازوکارهای دفاعی، معناسازی و مواجهه با تروما محسوب می‌شوند (ویسپپ و همکاران، ۲۰۲۵).

رمزگشایی از لایه‌های معنایی و ساختاری این روایت‌های پیچیده، نیازمند ابزارهای تحلیلی دقیق است. روایت‌شناسی، به عنوان شاخه‌ای نظام‌مند با ریشه‌هایی در ساختارگرایی، چارچوب‌های نظری قدرتمندی برای تحلیل چگونگی سازمان‌دهی تجارب و تولید معنا از طریق داستان‌سرایی فراهم می‌کند (تینچوا، ۲۰۲۳؛ هاردینگ، ۲۰۲۱). چنانکه مک‌کی و دیگر نظریه‌پردازان تأکید دارند، تمرکز اصلی این حوزه نه بر محتوای داستان‌ها، بلکه بر «ساختار روایت» و «چگونگی روایت شدن» تجارب است (دینی و همکاران، ۲۰۱۹). در این میان، ژرار ژنت، نظریه‌پرداز ساختارگرای فرانسوی، با ارائه مدلی جامع در آثاری چون «گفتمان روایی»، ابزارهایی دقیق برای تحلیل مؤلفه‌هایی چون زمان، وجه (کانون‌شدگی) و صدا^۲ (لحن) روایی عرضه کرده است که تعاملات پیچیده میان روای، جهان داستانی و مخاطب را روشن می‌سازد (استنبی، ۲۰۱۶).

یکی از کلیدی‌ترین مفاهیم در چارچوب نظری ژنت، «کانون‌شدگی»^۳ است که به تنظیم جریان اطلاعات روایی از طریق یک «منظر» یا «زاویه دید» خاص اشاره دارد و مشخص می‌کند روایت از چشم‌انداز چه کسی ارائه می‌شود (کریمی فرد و تختی، ۱۴۰۲). ژنت با تمایز میان «چه کسی می‌گوید؟» (صدا/راوی) و «چه کسی می‌بیند؟» (وجه/کانون‌ساز)، بر اهمیت زاویه دید در شکل‌دهی به درک مخاطب از رویدادها، شخصیت‌ها و ابعاد عاطفی و روانشناختی داستان تأکید می‌کند (دیدپو، ۲۰۱۹؛ د فریتاس لیما و همکاران، ۲۰۲۳). این مفهوم در تحلیل تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD اهمیتی مضاعف می‌یابد؛ زیرا وضعیت روانی خاص این افراد و علائم مرتبط با آن، بر نحوه «دیدن» و «بازنمایی» تجارب گذشته تأثیر می‌گذارد (داسمور و همکاران، ۲۰۲۲). تحلیل کانون‌شدگی می‌تواند نشان دهد چگونه تجارب تروماتیک از منظری خاص بازگو می‌شوند، کدام جنبه‌ها برجسته، تحریف یا پنهان می‌شوند و چگونه جهان‌بینی راوی (که ممکن است تحت تأثیر تروما تغییر یافته باشد) در ساختار روایت تنیده می‌شود (مولر، ۲۰۲۴) و بدین ترتیب به درک نحوه بازنمایی ذهنی تروما و تأثیر آن بر ساختار روایت یاری می‌رساند. بررسی‌های پیشین نشان می‌دهد که تحلیل روایت‌شناختی آثار مرتبط با دفاع مقدس با اتکا بر نظریه ژنت در حوزه‌هایی چون داستان‌های مقاومت (حسن زاده میرعلی و ششتمدی، ۱۳۹۱)، رمان‌های جنگ (شادمان، ۱۴۰۰)، روایت مرگ (حسینی اسحاق‌آبادی و همکاران، ۱۴۰۰) و خاطرات (زارع و همکاران، ۱۳۹۷) انجام شده و ارتباط عناصر روایی با وجوه روانشناختی نیز کاویده شده است (صدری و همکاران، ۱۴۰۱). با این حال، علیرغم اهمیت روزافزون مطالعات روایت در حوزه تروما و ظرفیت بالای نظریه ژنت، خلأ مشخصی در تحلیل نظام‌مند روایت‌شناختی تجارب زیسته روانشناختی افرادی که به طور مشخص با PTSD ناشی از جنگ دفاع مقدس دست‌وپنجه نرم می‌کنند، با استفاده از چارچوب دقیق ژنت و تمرکز بر چگونگی بازتاب فرآیندهای روانشناختی در ساختارهای روایی، به ویژه «کانون‌شدگی»، به چشم می‌خورد. اغلب پژوهش‌ها یا بر محتوای تجارب یا رویکردهای روانشناختی محض تمرکز داشته‌اند و به تحلیل ساختار روایی و تکنیک‌های به کاررفته در بیان این تجارب خاص کمتر پرداخته‌اند.

3. Focalization

1. Post-Traumatic Stress Disorder - PTSD

2. Voice

کامل روایت‌ها برای تحلیل در دسترس باشد. علاوه بر مصاحبه، از مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی اسنادی (شامل مطالعه منابع مرتبط با نظریه ژنت، PTSD، تاریخ دفاع مقدس و پژوهش‌های مشابه) به منظور تدوین مبانی نظری، پیشینه تحقیق و کمک به تحلیل و تفسیر داده‌های حاصل از مصاحبه‌ها استفاده شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش مبتنی بر تحلیل روایت با تمرکز بر چارچوب نظری ژرار ژنت بود. پس از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، متن روایت‌ها چندین بار مورد مطالعه دقیق قرار گرفت. سپس، با استفاده از اصول و مفاهیم کلیدی نظریه ژنت، ساختار روایی هر مصاحبه تحلیل شد. این تحلیل شامل شناسایی و بررسی مؤلفه‌های زیر بود:

وجه یا کانون‌شدگی: تحلیل منظر یا زاویه دیدی که روایت از طریق آن ارائه می‌شود (چه کسی می‌بیند؟)، شامل انواع کانون‌شدگی (صفر، درونی، بیرونی) و تغییرات آن در طول روایت.

صدا: تحلیل جایگاه و هویت راوی (چه کسی می‌گوید؟)، شامل سطح روایت (برون‌داستانی، درون‌داستانی) و نسبت راوی با داستان (دگرداستان‌گو، هم‌داستان‌گو).

زمان روایی: تحلیل نحوه بازنمایی زمان در روایت، شامل نظم (ترتیب رویدادها، بازگشت‌ها و آینده‌نگری‌ها)، تداوم (سرعت روایت، خلاصه‌ها، حذف‌ها، صحنه‌ها، درنگ‌ها) و بسامد (تکرار رویدادها در روایت).

تحلیل به صورت تفسیری و با هدف درک چگونگی بازنمایی تجارب PTSD و معناسازی از جنگ در ساختار روایت انجام گرفت. از نرم‌افزارهای مدیریت داده‌های کیفی (MAXQDA) برای کمک به سازمان‌دهی، کدگذاری و بازایی بخش‌های مرتبط متن استفاده نمود، اما تحلیل نهایی ماهیتی تفسیری و مبتنی بر دانش نظری پژوهشگر دارد.

یافته‌ها

تحلیل روایت‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق با افراد مبتلا به PTSD که تجربه زیسته دوران دفاع مقدس را داشتند، با استفاده از چارچوب نظری ژرار ژنت، الگوهای ساختاری معناداری را در نحوه بازنمایی تجارب تروماتیک و فرآیندهای معناسازی آشکار ساخت. یافته‌های اصلی در سه حوزه کلیدی صدا، زمان و وجه (کانون‌شدگی) به شرح زیر است:

بر این اساس، پرسش محوری پژوهش حاضر این است که تجارب زیسته روانشناختی افراد مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه در روایت زندگی خود در دوران دفاع مقدس براساس نظریه ژنت چگونه است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر از منظر پارادایم، تحقیقی کیفی محسوب می‌شود که با هدف درک عمیق و تفسیری تجارب روانشناختی زیسته افراد مبتلا به PTSD از دوران دفاع مقدس انجام گرفته است. طرح کلی پژوهش، توصیفی-تحلیلی است. در این طرح، ابتدا به توصیف دقیق روایت‌های گردآوری‌شده از شرکت‌کنندگان پرداخته شده و سپس این روایت‌ها با استفاده از چارچوب نظری ژرار ژنت مورد تحلیل ساختاری قرار گرفته‌اند. برخلاف پژوهش‌هایی که صرفاً بر تحلیل متون ادبی منتشرشده متمرکز هستند، این تحقیق بر گردآوری و تحلیل داده‌های دست اول از تجارب زیسته افراد اتکا دارد. جامعه هدف این پژوهش شامل کلیه افرادی است که تجربه مستقیم حضور یا مواجهه با شرایط جنگی دوران دفاع مقدس را داشته‌اند و پس از آن، تشخیص رسمی اختلال استرس پس از سانحه برای آن‌ها مطرح شده است. با توجه به ماهیت کیفی پژوهش و نیاز به داده‌های غنی و عمیق، از روش نمونه‌گیری هدفمند از نوع ملاک‌محور استفاده شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل: الف) داشتن تجربه مرتبط با دوران دفاع مقدس، ب) تشخیص PTSD مرتبط با آن دوران توسط متخصص، ج) تمایل و توانایی برای بازگو کردن تجارب زندگی خود بود. فرآیند نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری داده‌ها، یعنی زمانی که مصاحبه‌های جدید اطلاعات یا بینش تازه‌ای به یافته‌ها اضافه نمی‌کردند، ادامه یافت.

ب) ابزار

ابزار اصلی گردآوری داده‌ها در این پژوهش، مصاحبه عمیق نیمه‌ساختار یافته بود. این روش به پژوهشگر اجازه می‌دهد ضمن داشتن یک چارچوب کلی از سؤالات راهنما (بر اساس اهداف پژوهش و مفاهیم نظریه ژنت)، انعطاف لازم برای کاوش عمیق‌تر در روایت‌ها و تجارب منحصربه‌فرد هر شرکت‌کننده را داشته باشد و به آن‌ها اجازه دهد داستان زندگی خود را با بیان و ترتیب دلخواه روایت کنند. مصاحبه‌ها با کسب رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان ضبط و سپس به دقت واژه‌به‌واژه پیاده‌سازی شد تا متن

صدا: غلبهٔ راوی همداستان و سطح درونداستانی

در تمامی روایت‌های تحلیل‌شده، بدون استثنا، راوی همداستان‌گو حضور داشت. به این معنا که راوی، خود شخصیت اصلی داستان زندگی‌اش و تجربه‌گر مستقیم وقایع روایت‌شده (جنگ و پیامدهای آن) بود. این ویژگی ذاتی مصاحبه‌های مبتنی بر تجارب زیسته است، اما تحلیل آن نشان‌دهنده تأکید بر اصالت و مرجعیت تجربهٔ شخصی در بیان تروما است. راویان از زاویه دید اول شخص ("من") به بازگویی رویدادها، افکار و احساسات خود می‌پرداختند. این امر، به روایت‌ها صبغه‌ای کاملاً شخصی و درونی می‌بخشید و به مخاطب اجازه می‌داد تا جهان را از منظر فرد تجربه‌گر تروما ببیند. سطح روایت عمدتاً درونداستانی بود، به این معنا که راویان داستان اصلی زندگی خود را نقل می‌کردند و به ندرت در جایگاه راوی‌ای قرار می‌گرفتند که داستانی جداگانه را تعریف کند (فردداستانی). این تمرکز بر روایت اصلی، اهمیت و مرکزیت تجربهٔ جنگ و PTSD را در زندگی‌نامهٔ روایی شرکت‌کنندگان برجسته می‌کرد.

زمان روایی: درهم‌تنیدگی گذشته و حال از طریق زمان‌پریشی

تحلیل مؤلفهٔ زمان نشان داد که روایت‌ها به ندرت از نظم زمانی خطی و پیوسته پیروی می‌کردند. مهم‌ترین ویژگی در این بخش، استفادهٔ گسترده از زمان‌پریشی، به‌ویژه بازگشت‌های زمانی بود. این بازگشت‌ها که اغلب به

لحظات کلیدی و تروماتیک دوران دفاع مقدس اشاره داشتند، به‌طور مکرر نظم زمانی حال را می‌شکستند و نشان‌دهندهٔ حضور مداوم گذشته و خاطرات مزاحم (از علائم اصلی PTSD) در زمان حال راویان بودند. برخی از این بازگشت‌ها کوتاه و گذرا (یادآوری‌های آنی) و برخی دیگر مفصل و با جزئیات (تعریف کامل یک رویداد) بودند. آینده‌نگری‌ها کمتر مشاهده شد، اما گاهی در قالب بیان نگرانی‌ها و اضطراب‌ها در مورد آینده بروز می‌یافت. از نظر تداوم، لحظات و صحنه‌های مربوط به تجارب تروماتیک یا نقاط عطف احساسی، اغلب با سرعت کند و با استفاده از تکنیک صحنه یا حتی درنگ توصیفی روایت می‌شدند که نشان‌دهندهٔ اهمیت و بار عاطفی سنگین این لحظات برای راوی بود. در مقابل، دوره‌های زمانی طولانی‌تر که اهمیت کمتری داشتند یا راوی تمایلی به یادآوری آن‌ها نداشت (مرتبط با اجتناب در PTSD)، با استفاده از خلاصه یا حذف با سرعت بیشتری روایت می‌شدند. از نظر بسامد، بسامد مکرر در روایت برخی رویدادهای خاص تروماتیک قابل توجه بود. راویان گاه یک واقعهٔ دردناک را چندین بار در طول مصاحبه، شاید با جزئیات یا از زوایای کمی متفاوت، تکرار می‌کردند که می‌تواند بازتاب‌دهندهٔ نشخوار فکری و تلاش برای پردازش و فهم آن رویداد باشد. بسامد مفرد (روایت یک رویداد در یک‌بار) الگوی غالب برای اکثر وقایع بود.

جدول ۱. الگوهای غالب در مؤلفهٔ زمان روایی تجارب روانشناختی زیسته افراد PTSD

مؤلفهٔ زمان	ویژگی غالب مشاهده‌شده	ارتباط با تجربه PTSD
نظم	زمان‌پریشی شدید، غلبهٔ بازگشت‌های زمانی	بازتاب خاطرات مزاحم و حضور مداوم گذشته در زمان حال
تداوم	کند شدن سرعت در صحنه‌های تروماتیک، سرعت بالا در بخش‌های دیگر	برجسته‌سازی لحظات کلیدی تروما، اجتناب یا کم‌اهمیت دانستن دوره‌های دیگر
بسامد	غلبهٔ بسامد مفرد، وجود بسامد مکرر برای رویدادهای تروماتیک	الگوی معمول روایت، بازتاب نشخوار فکری و تلاش برای پردازش رویدادهای خاص تروماتیک

وجه یا کانون‌شدگی: سلطهٔ منظر درونی و محدودیت دید

تحلیل کانون‌شدگی نشان داد که کانون‌شدگی درونی الگوی مسلط در تمام روایت‌ها بود. اطلاعات ارائه شده در روایت، عمدتاً محدود به ادراک، دانش و احساسات راوی (به عنوان شخصیت اصلی) در لحظهٔ وقوع رویداد یا از منظر کنونی او بود. این امر، تجربهٔ ذهنی و فردی PTSD و جنگ را به شدت برجسته می‌کرد. در بسیاری موارد، کانون‌شدگی درونی متغیر مشاهده شد؛ به این معنا که زاویهٔ دید گاه به تجربهٔ راوی در زمان گذشته (آنچه در آن لحظه حس می‌کرد و می‌دانست) و گاه به منظر و تفسیر کنونی او از آن رویداد تغییر می‌یافت. این تغییرات نشان‌دهندهٔ فرایند بازاندیشی و

تلاش برای معنابخشی به تجارب گذشته از دیدگاه حال حاضر بود. کانون‌شدگی صفر یا دانای کل، که مستلزم آگاهی فراتر از یک شخصیت است، در این روایت‌های شخصی تقریباً وجود نداشت. همچنین، کانون‌شدگی بیرونی، که در آن راوی صرفاً به توصیف وقایع بدون دسترسی به افکار و احساسات شخصیت‌ها می‌پردازد، بسیار نادر بود و تنها شاید در لحظاتی که راوی سعی در فاصله‌گذاری عاطفی یا توصیف عینی یک صحنه داشت، به صورت گذرا مشاهده می‌شد که می‌تواند با مکانیسم دفاعی یا گسستگی مرتبط باشد.

جدول ۲. الگوهای غالب در مؤلفه کانون‌شدگی تجارب روانشناختی زیسته افراد PTSD

مؤلفه کانون‌شدگی	ویژگی غالب مشاهده‌شده	ارتباط با تجربه PTSD
نوع غالب	کانون‌شدگی درونی	تأکید بر تجربه ذهنی، فردی و محدودیت دید ناشی از تروما
تغییرپذیری	عمدتاً متغیر بین منظر گذشته و حال راوی	نشان‌دهنده فرایند بازاندیشی، تفسیر مجدد و تلاش برای معناسازی تجارب تروماتیک از منظر زمان حال
سایر انواع	بسیار نادر بودن کانون‌شدگی صفر یا بیرونی	تأیید ماهیت شخصی و درونی روایت؛ احتمال ارتباط کانون‌شدگی بیرونی گذرا با فاصله‌گذاری عاطفی یا گسستگی

علاوه بر تحلیل مؤلفه‌های اصلی ژنت، مشاهده شد که بسیاری از علائم مشخص PTSD به‌طور مستقیم در ساختار روایی بازتاب یافته‌اند:

خاطرات مزاحم: از طریق بازگشت‌های زمانی ناگهانی و مکرر.

اجتناب: از طریق حذف دوره‌های زمانی خاص یا روایت خلاصه‌وار برخی تجارب.

تغییرات منفی در شناخت و خلق: از طریق لحن راوی، محتوای بازاندیشی‌ها و تفسیرهای ارائه شده در کانون‌شدگی درونی متغیر.

برانگیختگی شدید: گاه از طریق سرعت روایت، توصیفات حسی دقیق در صحنه‌های تروماتیک و تغییرات در لحن صدا.

در مجموع، یافته‌ها نشان می‌دهد که ساختار روایی تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD صرفاً ظرفی برای بیان محتوا نیست، بلکه خود این ساختار، به‌ویژه نحوه مدیریت زمان و منظر دید، عمیقاً تحت تأثیر تجربه تروما قرار گرفته و به ابزاری برای بازنمایی، پردازش و تلاش برای انسجام‌بخشی به آن تجربه تبدیل شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تبیین ساختار روایی تجارب روانشناختی زیسته افراد مبتلا به PTSD از دوران دفاع مقدس بر اساس نظریه ژرار ژنت و کارکردهای روانشناختی و معناسازانه آن ارائه می‌شود. یافته‌های پژوهش نشان داد که ساختار روایت این تجارب در سه مؤلفه صدا، زمان و کانون‌شدگی، الگوهای معناداری را بازتاب می‌دهد که هم‌راستا با ویژگی‌های PTSD و سازوکارهای معناسازی تروما است. در حوزه صدا، غلبه راوی هم‌داستان و سطح درون‌داستانی مؤید تأکید بر اصالت و مرجعیت تجربه شخصی در روایت تروما است. همانطور که شریدان و کار (۲۰۲۰) اشاره می‌کنند، روایت زندگی فرایندی فعالانه برای بازسازی هویت فردی و کنار آمدن با زخم‌های روانی است و استفاده از زاویه دید اول شخص و سطح درون‌داستانی در این روایت‌ها، بر اهمیت بعد ذهنی و

درونی تجربه زیسته تأکید دارد. این یافته با رویکرد پدیدارشناسی در پژوهش‌های مربوط به تروما همخوانی دارد که بر اولویت بخشیدن به تجربه زیسته فردی و فهم جهان از منظر او تأکید می‌کند (فینلی و دلا کروز، ۲۰۲۳).

در مؤلفه زمان، درهم‌تنیدگی گذشته و حال از طریق زمان‌پریشی و غلبه بازگشت‌های زمانی، بارزترین ویژگی بود. این امر به خوبی بازتاب دهنده یکی از اصلی‌ترین علائم PTSD، یعنی خاطرات مزاحم و حضور مداوم گذشته در زمان حال است (کوئگاسر و همکاران، ۲۰۲۱). استفاده از زمان‌پریشی، به‌ویژه بازگشت به گذشته، نه تنها نشان‌دهنده آشفتگی زمانی در تجربه تروماتیک است، بلکه به نوعی تلاش ناخودآگاهانه برای بازیابی، پردازش و معنا بخشیدن به رویدادهای گذشته نیز محسوب می‌شود. کند شدن سرعت روایت در صحنه‌های تروماتیک و سرعت بالای روایت در بخش‌های کم‌اهمیت‌تر، نشان می‌دهد که ساختار زمان روایی به طور مستقیم تحت تأثیر بار عاطفی و روانشناختی رویدادها قرار دارد. تکرار رویدادهای خاص تروماتیک (بسامد مکرر) در برخی روایت‌ها نیز می‌تواند بیانگر نشخوار فکری و تلاش برای فهم و هضم این رویدادها باشد.

در حوزه وجه یا کانون‌شدگی، سلطه کانون‌شدگی درونی و تغییرپذیری آن بین منظر گذشته و حال، نشان‌دهنده تمرکز روایت‌ها بر تجربه ذهنی و فردی تروما و فرایند بازاندیشی و معناسازی است. به تعبیر ژنت، کانون‌شدگی راهبردی بنیادین است که از طریق آن، راوی درک مخاطب از جهان داستان را شکل می‌دهد (دینی و همکاران، ۲۰۱۹). در روایت‌های افراد مبتلا به PTSD، کانون‌شدگی درونی نه تنها محدودیت دید ناشی از تروما را نشان می‌دهد، بلکه فرایند تفسیر مجدد و تلاش برای سازگاری با تجارب گذشته از دیدگاه زمان حال را نیز منعکس می‌سازد. نادر بودن کانون‌شدگی بیرونی نیز بر ماهیت عمیقاً شخصی و درونی روایت تروما تأکید دارد و می‌تواند به مکانیسم‌های دفاعی مانند فاصله‌گذاری عاطفی یا گسستگی مرتبط باشد (داسمور و همکاران، ۲۰۲۲).

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاقی پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد چالوس است. در پژوهش حاضر ملاحظات اخلاقی مانند اطلاع از اهداف پژوهش، رضایت آگاهانه مشارکت در پژوهش، محرمانه ماندن اطلاعات شرکت کنندگان و حفظ رازداری رعایت شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از پایان‌نامه دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم و چهارم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند از کلیه افراد مشارکت‌کننده در این پژوهش کمال تشکر و قدردانی را به عمل آورند.

در مجموع، یافته‌های این پژوهش مؤید آن است که ساختار روایی تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD صرفاً یک قالب خنثی برای انتقال اطلاعات نیست، بلکه خود این ساختار، به‌ویژه در نحوه به‌کارگیری عناصر زمان و کانون‌شدگی، به‌طور فعالانه در بازنمایی، پردازش و معنابخشی به تجربه تروما نقش دارد. این یافته‌ها با تأکید نظریه پردازان روایت‌شناسی بر اهمیت ساختار روایت همخوانی دارد (هاردینگ، ۲۰۲۱) و نشان می‌دهد که چگونه ساختارهای روایی می‌توانند بازتاب‌دهنده وضعیت روانشناختی و فرآیندهای معناسازی فرد باشند. محدودیت اصلی این پژوهش، تمرکز صرف بر تحلیل ساختاری روایت‌ها و عدم توجه کافی به محتوای روایت و زمینه‌های اجتماعی-فرهنگی روایت‌ها است. پژوهش‌های آتی می‌توانند با ترکیب رویکردهای کیفی و کمی و همچنین با بررسی عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر روایت تروما، درک جامع‌تری از این پدیده ارائه دهند. همچنین، بررسی تطبیقی روایت‌های PTSD در فرهنگ‌ها و بسترهای جنگی مختلف می‌تواند افق‌های جدیدی را در این زمینه بگشاید.

با وجود محدودیت‌ها، این پژوهش با به‌کارگیری چارچوب نظری ژرار ژنت در تحلیل تجارب زیسته افراد مبتلا به PTSD از دوران دفاع مقدس، گامی مهم در جهت فهم عمیق‌تر رابطه میان تروما، روایت و ساختارهای زبانی برداشته است. نتایج این پژوهش نه تنها به غنی‌سازی مطالعات روایت‌شناسی کمک می‌کند، بلکه برای متخصصان سلامت روان، تاریخ‌نگاران شفاهی و پژوهشگران حوزه دفاع مقدس نیز می‌تواند راهگشا باشد و در طراحی مداخلات درمانی مبتنی بر روایت و نیز در جمع‌آوری و تحلیل تاریخ شفاهی جنگ، مورد استفاده قرار گیرد. به‌علاوه، این پژوهش بر اهمیت روایت و تاریخ شفاهی به عنوان ابزاری قدرتمند برای درک و التیام زخم‌های روانی ناشی از جنگ تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه تحلیل ساختار روایی می‌تواند دریچه‌ای نو به سوی فهم پیچیدگی‌های تجربه انسانی در مواجهه با تروما بگشاید.

منابع

References

- محسنی ثانی، فهیمه؛ تسمی، علی؛ محمدیان، عباس و دلبری، حسن (۱۴۰۳). رهیافتی به شناخت «دیگری» و جایگاه «چندصدایی» در رمان های شاخص دفاع مقدس زنان. *پرویه‌نامه ادبیات داستانی*، ۱۳(۱)، ۱۷۱-۱۹۱. [Doi:10.22126/rp.2022.7222.1473](https://doi.org/10.22126/rp.2022.7222.1473)
- علی پور، محمد؛ اکبری مطلق، جواد؛ رضایی، مینا و رسولی طرفی، مریم (۱۴۰۳). بررسی نقش زنان در دوران هشت سال دفاع مقدس: مطالعه کیفی. *نشریه مطالعات دفاع مقدس و نبردهای معاصر*، ۶(۱)، ۱۷۳-۱۹۲. [Doi:10.22126/rp.2022.7222.1473](https://doi.org/10.22126/rp.2022.7222.1473)
- کریمی فرد، غلامرضا و تختی، فاطمه (۱۴۰۲). بررسی جلوه های عنصر زمان در مقامات حریری براساس ساختارهای نظریه گفتمان روایی ژرار ژنت. *مجله نقد، تحلیل و زیبایی شناسی متون*، ۶(۲)، ۲۸-۴۰. [Doi:10.22126/rp.2022.7222.1473](https://doi.org/10.22126/rp.2022.7222.1473)
- حسن زاده میرعلی، عبدالله و ششمندی، علی (۱۳۹۱). نقد ساختاری طرح روایی در داستان. *پژوهش زبان و ادبیات فارسی*، ۲۶، ۱۲۹-۱۴۹. <https://sid.ir/paper/56303/fa>
- شادمان، پسرا (۱۴۰۰). کارکرد زاویه دید راوی اول شخص در پیش برد داستان (مطالعه مورد پژوهانه: رمان کوابیس بیرون غاده السمان). *پژوهشنامه ادبیات داستانی*، ۱۰(۱)، ۳۵-۴۷. [Doi: 10.22126/rp.2020.4987.1208](https://doi.org/10.22126/rp.2020.4987.1208)
- حسینی اسحاق آبادی، فاطمه؛ پارسانسب، محمد و بیان، حسین (۱۴۰۰). بررسی روایت مرگ در سه رمان جنگ با تکیه بر نظریه ژرار ژنت، *فصلنامه علمی کاوش‌نامه*، ۴۸، ۲۹-۲۰۳. [Doi:10.29252/kavosh.2020.14463.2817](https://doi.org/10.29252/kavosh.2020.14463.2817)
- زارع، الهام؛ ایران‌زاده، نعمت‌الله؛ طایفی، شیرزاد (۱۳۹۷). تحلیل عنصر روایت در خاطره‌نوشته‌ی دختر شینا بر اساس نظریه ژرار ژنت، *دوفصل‌نامه ادبیات دفاع مقدس، دانشگاه شاهد*، ۲(۱)، ۶۵-۷۷. https://journals.shahed.ac.ir/article_671.html
- صدری، فاطمه؛ طاهری، جواد و نامدار، لیدا (۱۴۰۱). تحلیل مولفه‌ی کانونی‌شدگی با تأکید بر وجوه روان‌شناسی در داستان چراغ‌ها را من خاموش می‌کنم اثر زویا پیرزاد، *نشریه علمی سبک‌شناسی نظم و نشر فارسی*، ۱۵(۷۵)، ۲۱۱-۱۹۹. [Doi:10.22034/bahareadab.2022.15.6407](https://doi.org/10.22034/bahareadab.2022.15.6407)

- Alipour, M., Akbarimotlagh, J., Razayi, M., & Rasoli Torghi, M. (2024). Examining the Role of Women During the Eight-Year Sacred Defense: A Qualitative Study. *Bi-Quarterly Scientific Journal of Sacred Defense Studies and Contemporary Battles, University of Imam Hussein*, 6(10), 173-192. [Dor:20.1001.1.25386328.1403.6.10.7.0](https://doi.org/10.25386328.1403.6.10.7.0) (in persian)
- de Freitas Lima, L. A. C., Júnior, A. F., & Busato, S. (2023). As categorias de modo e voz, de Gérard Genette na construção do herói-autor Mil rosas roubadas, de Silviano Santiago. *Acta Scientiarum. Language and Culture*, 45(1). [Doi:https://doi.org/10.4025/actascilangcult.v45i1.65681](https://doi.org/10.4025/actascilangcult.v45i1.65681)
- Deane, P., Somasundaran, S., Lawless, R. R., Persky, H., & Appel, C. (2019). The key practice, building and sharing stories and social understandings: The intrinsic value of narrative. *ETS Research Report Series*, 2019(1), 1-78. [Doi:10.1002/ets2.12266](https://doi.org/10.1002/ets2.12266)
- Didipu, H. (2019). Teori naratologi Gerard Genette (tinjauan konseptual). *Telaga Bahasa*, 7(2), 163-172. [Doi:10.36843/tb.v7i2.58](https://doi.org/10.36843/tb.v7i2.58)
- Dunsmoor, J. E., Cisler, J. M., Fonzo, G. A., Creech, S. K., & Nemeroff, C. B. (2022). Laboratory models of post-traumatic stress disorder: The elusive bridge to translation. *Neuron*, 110(11), 1754-1776. [Doi:10.1016/j.neuron.2022.03.001](https://doi.org/10.1016/j.neuron.2022.03.001)
- Finlay, J., & dela Cruz, A. (2023). Reflexivity and relational spaces: experiences of conducting a narrative inquiry study with emerging adult women living with chronic pain. *Global Qualitative Nursing Research*, 10, 23333936231190619. [Doi:10.1177/23333936231190619](https://doi.org/10.1177/23333936231190619)
- Harding, S. A. (2021). *Narratology and narrative theory. In The Routledge handbook of translation history* (pp. 54-69). Routledge.
- Hassanzadeh Mirali, A., & Shashtamadi, A. (2012). Structural criticism of narrative plot in story. *Research in Persian Language and Literature*, 26, 129-149. <https://sid.ir/paper/56303/fa> (in persian).
- Hosseini Eshaq Abadi, F., Parsanasab, M., & Bayat, H. (2021). A study of death narration in three war novels based on Genet's theory. *Journal of Kavoshnameh in Persian Language and Literature*, 22(48), 203-230. [Doi:10.29252/kavosh.2020.14463.2817](https://doi.org/10.29252/kavosh.2020.14463.2817) (in persian)
- Karimifard, G., & Takhti, F. (2023). Investigating the effects of the element of time in Hariri officials

- based on the structures of Gerard Genet's narrative discourse theory. *Critique, Analysis and Aesthetics of Texts*, 6(2), 4-28. [doi:10.127834166.1402.6.2.1.0](https://doi.org/10.127834166.1402.6.2.1.0) (in persian).
- Kothgassner, O. D., Pellegrini, M., Goreis, A., Giordano, V., Edobor, J., Fischer, S., ... & Huscsava, M. M. (2021). Hydrocortisone administration for reducing post-traumatic stress symptoms: A systematic review and meta-analysis. *Psychoneuroendocrinology*, 126, 105168. [Doi:10.1016/j.psyneuen.2021.105168](https://doi.org/10.1016/j.psyneuen.2021.105168)
- Mohseni Sani, F., Tasnimi, A., Mohammadian, A., & Delbari, H. (2024). Examination of the Women Portrait in the Prominent Novels for Holy Defense based on the Bakhtin's Polyphony Logic. *Research in Narrative Literature*, 13(1), 171-191. [Doi:10.22126/rp.2022.7222.1473](https://doi.org/10.22126/rp.2022.7222.1473) (in persian)
- Muldoon, O. T., Haslam, S. A., Haslam, C., Cruwys, T., Kearns, M., & Jetten, J. (2019). The social psychology of responses to trauma: Social identity pathways associated with divergent traumatic responses. *European Review of Social Psychology*, 30(1), 311-348. [Doi:10.1080/10463283.2020.1711628](https://doi.org/10.1080/10463283.2020.1711628)
- Müller, D. (2024). Absonderliche Schicksale, absonderliches Erzählen. Adalbert Stifters Novelle Turmalin und Gérard Genettes Begriff der ‚Nullfokalisierung‘. In *Colloquia Germanica Stetinensia* (No. 33, pp. 5-22). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. *Colloquia Germanica Stetinensia*, 33:5-22 [Doi:10.18276/cgs.2024.33-01](https://doi.org/10.18276/cgs.2024.33-01)
- Sadri, F., & Taheri, J. (2022). Analysis of the Focusing Component with Emphasis on Psychological Aspects in the Story of the Lights I Turn Off by Zoya Pirzad. *JSPPP*, 75(15), 211-199. [Doi:10.22034/bahareadab.2022.15.6407](https://doi.org/10.22034/bahareadab.2022.15.6407) (in persian)
- Shadman, Y. (2021). The Function of the First-Person Narrator's Point of View in Developing the Story (Case study: Ghada Al-Saman Novel Quabis Beirut). *Research in Narrative Literature*, 10(1), 35-47. [Doi:10.126766531.1400.10.1.3.3](https://doi.org/10.126766531.1400.10.1.3.3)
- Sheridan, G., & Carr, A. (2020). Survivors' lived experiences of posttraumatic growth after institutional childhood abuse: An interpretative phenomenological analysis. *Child Abuse & Neglect*, 103, 104430. [Doi:10.1016/j.chiabu.2020.104430](https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104430)
- Steinby, L. (2016). Time, Space, and Subjectivity in Gérard Genette's Narrative Discourse. *Poetics Today*, 37(4), 579-603. [Doi:10.1215/03335372-3638081](https://doi.org/10.1215/03335372-3638081)
- Tincheva, N. (2023). 'Narrative structure', 'rhetorical structure', 'text structure' A conceptual complex meets text-and discourse world profiling shifts. *English Text Construction*, 16(1), 30-58. [Doi:10.1075/etc.21016.tin](https://doi.org/10.1075/etc.21016.tin)
- Zare, E., Iranzadeh, N., & Tayefi, S. (2018). Analysis of narrative elements in the memoir Dokhtar-e Shina (Shina's Daughter) based on Gérard Genette's theory. *Biannual Journal of Sacred Defense Literature, Shahed University*, 2(1), 65-7. https://journals.shahed.ac.ir/article_671.html (in persian)
- Wiesepape, C. N., Smith, E. A., Muth, A. J., & Faith, L. A. (2025). Personal Narratives in Trauma-Related Disorders: Contributions from a Metacognitive Approach and Treatment Considerations. *Behavioral Sciences*, 15(2), 150. [Doi:10.3390/bs15020150](https://doi.org/10.3390/bs15020150)